

Latweeschu Awises.

No. 8.

Zettortdeenâ 20. Webruari.

1864.

Jannas sinnaš.

Zelgawa. 13tâ Webruari tee Zelgawâ fanahfufchi lungi, kurre muischas peederr pee Kursemmes kredita-beedribas, 10 deenas isdarbojuschees fawu darbu beigufchi. Effoht spreestis, ka muischas no jauna effoht jatafscere un ka tad kredita-beedriba us tafseeretahm muischahm naudu warroht leeneht lihds puffed no tafseeretass muischas wehrtibas. Mahju pirzejeem warreschoht arri naudu leeneht. 10 fungus iswehlejuschi un ezehluschi par kummissioni, kas ar scho spreedumu nogrunteshanu wehl darbofes. Kad Wisangstaki buhs apstipinatti, tad pilnigas sinnaš par to warresim doht.

Zelgawa. Awises raksta, ka Leepaja un Rihgâ ar to darbojahs, eisenbahnî taišht, kas no Rihgas zaur Zelgawu lai eet us Leepaju. Rihdsineeki un Leepajneeki to labpraht gribboht.

Behterburgâ wehl irr un augsti tohp zeenihts un usturehts tas masais kohka namminsch, ko Icelais Keisers Behteris tas pirmais pee Newas uppes ustaišjis un kur pats mahjojis, kad no Behterburgas wehl ne bij ne sinnaš un tur, kur schis Icelais lepnais Keisera pilfats taggad, to brihdi tillai kahdas sweijneeku buhdas purwi bijufchas. Behteris pawehleja un fahze pats te taišht Kreewu walts Keisera pilfatu. Scho augsti zeenitu namminu, kur wiffas leetas, ko Keisers Behteris tur mahjodams bij bruhkjis, wehl glabbaja, rahdija un allafsch wakteja wezs gohdam isdeenejis karrawihrs. Ighajufschâ ruddeni nu atradda scho wakti

no flepkawa nokautu un namminu islaupitu. Al tawu besdeewigu grehka darbu!! Tahds breefmigs grehks ne warresis palikt bes pelnitas fohdibas. Wigahjuschi pehdas, fahbruschi gwardias-grenadiru regimentes saldatu Gudsewizu un karrateesa to likkuse noschaut.

Maffawas Awises raksta, ka muhsu Keiseram taggad bes kasakeem un resewias effoht 600 tuhftoschi saldati, kas gan spehschoht wiffus dumpineekus un eenaidneekus falaust. — Urei raksta, ka tohs 5 tuhft. pabrhka strahdneekus un ammatneekus, kas Bohlu dumpi palikkufchi bes maises, gribboht aizinaht, lai nahf strahdaht Kreewusemmes pabrhkös.

Kaukasus kalnds gaddijees kahds wihrs Sekers wahrdâ, kas fahjis jaunu tizzibu mahziht (fchee kalnu kaudis irr Muameda tizzibâ). Leels kalnu kauschu pulks tam peestrehjis un waldishana to wehlejuse ne gribbedama aisleegt tizzibu. Bet nu irahdijees, ka fchee irr leekuli; jo tee sabuntojuschees un tizzibu neh-mufchi par apseggu. Waldishana nu likka fanemt un us Kreewusemme nowest Kuntu un zittus, kas winnu waddoni; bet nu fchee fazehluschees prett Kreewem. Generals Tumanows nekahdu palihgu ne gaididams tik tuhda ar 3 batalljoneem un 2 leeleem-gabbaleem pee dumpineekeem noskrehjis, un kaut gan kahdi 3 tuhft. gan wihri gan duhschigas feewas tam gahsufchees wirsi, tad tohs tomehr 18tâ Januari tâ fahschahwis, ka 150 wihri un 2 feewas nokauti palikkufchi us platischa, tee zitti aisbehgufchi un nu atkal padewufchees.

Veifchös waldifchana eetaifa ffohlaß preefch Schihdeem, fur teem kreemifki jamahzahs.

Warschawas eisenbahni kahdi dumpineeki kahdä weetä pohstijufchi, lai tur garra eisenbahnes rattu rinde eefkreen pohftä. Eisenbahnes fargam, kas pehz palihga brehzis, pahzirtufchi kalu, bet schis isbehdüs un affinis ffreedams ffrehjis prettim eisenbahnes rattu rindei, fauldams lai apture un tä to isglahbis. — Zittä weetä arri bij isplehfufchi eisenbahnes fcheenes, lai ta rattu rinde, ar kurre nupat brauzis wirfts Witgensteins, tur taptu falausta un brauzeji nofisti. Bet par laimi papreefch gahjufe tuffcha praktu-rattu rinde, kas te glufchi falausta tappufe. Nu ta ohtra rattu rinde pee laika apturrejufe — faldati dsinnufchees tuhda pohftitajeem paffak, 2 fahzruschi un tohs tuhda palahruschi. — Dumpineeki, zereedami uf leeleem karreem, kas lä fchee tizz, buhfchoht pawaffara, atkal fchury turp fahl fakrahtees un dauftees. Pa tam waldifchana ikdeenas useet wairak un flaidrakas dumpineeku un fleppenas kumitetes pehdas, un teesa leelu pulku fakertu laundarritaju. Ir Gistreikeris Galizia dumpineekus wairs ne fchehlo, bet stipri fohda un winnu pehdas fmalcki dsenn. —

Slehswigä. Prufschu gwardias, kas pahgahjufchi pah Slehswigas rohbeifchahm un panehmufchi Koldingas pilfatu Dahnun semmē, turpat wehl stahw un aifbehgufcheem Dahneem naw dsinnufchees paffak. Salka, ka Prufschuum buhfchoht janahk atpaffak Slehswigä, jo zitti ne gribboht wehleht, ka Prufschu un Gistreikeri panemm Dahneem kahdu semmi un ar to leels karfch fahktohs. Dee effoht tikkai igahjufchi Dahnun peespeest, lai Olsteine un Slehswigä darra, lä Dahnun 1852 gaddä apfohlifufchees. Ja to buhfchoht panahkufchi, tad Wahzsemmeekem atkal effoht ja-eet mahjäs un Dahnun kehnam atkal ja-atdohd Olsteine un Slehswigä. Gufante praffa, lai faderr tuhda pameeru un lai fanahk wiffi, kas Londones protokollä 1852 appafschrafftijufchees un lai ar labbu fcho leetu beidi. Dfird, ka ir Napoleons to taggad gribboht; jo wiffi bihstahs, ka Dahnun walfts ne taptu isnihzinata, jo Dahnun nifni palikufchi fohlahs turretees prett Wahzsemmi lihds beidsamam gallam. Turprettim pafaulē melfch, ka Prufschis ne gribboht no karra atlahptees, jo turroht to fleppenu padohmu, beidsiht pats patureht wiffu Olsteini un Slehswigu. Ja zittas walfts to ne nowehleschoht, tad gribboht Slehswigu un Olsteini atpeftiht no Dahnun walfts, erzogu Wridriki VIII. un winna zilti zelt par Slehswigas-Olsteines waldineeku, kas tad lai stahw appafsch Prufschu walfts finnas. Wehl dauds fchahdus tahdus neekus Awises melfch, jo neweenas ne finn

flaidri teikt, kas buhs, jo fchi leeta par dauds raiba un fajuklufe.

Dahnun leelakais karra-spehks taggad stahw droh-fchä weetä, Alles fallä, kas zaur 2 tilteem pah juh-ras fchauru zellu faweenota ar Slehswigu. Zittu preefchä irr Slehswigä Dippeles kalni, un fchee irr lohti stipri apbrunnoti un apfargati no Dahnun spehka; arri Dahnun karra-fuggi warr te pee-eet palihgä. Te nu Dahnun warretu droh-fchi turretees un palikt un Prufschuum buhtu par dauds grubts darbs fchihz stipras weetas panemt un no-eet Alles fallä. Bet ne finn woi Dahneem labbi isdohsees, jo tai fallä us-behgufchi, fur tahdam leelam karra-spehkan nekas ne bij fagahdachts uf karre un uf palikfchanu, jau taggad zeefchoht leelu baddu gan faldatu gan fregu pulks; arri teem ne effoht nekahds seemas apgehrtä nedi fittums. Palechoht dauds flimmi, jo tik abtri ne spehji til dauds prowianta, apgehrtä, malkas zc. atwest par juhru. Prufschu kalnu fkanstu preefchä is-fahwufchees, Dahnun aifdsinnufchi un kalnu preefchä nostahjufchees. Nu Dahnun lä flaidös tai fallä eegahjufchi. Ja ne spehs iflaustees un Prufschus uswar-reht, tad pa juhru warrbuht wilkfees prohjam.

Wahzsemme wehl darbojahs Gistreikeris un Prufschis prett zittahm Wahzsemmes waldifchannahm un turrehs prett Wahzu walstu-beedribas fpreedumeem. Lihds fchim wehl finnajufchi aiflaweht, ka bundestags ne fpreesch par to, woi erzogs Wridriki effoht Slehswigas-Olsteines ihstais mantineeks un waldineeks jeb ne.

Wirzburgä bij fanahkufchi zittu Wahzsemmes kehniu un waldineeku ministeri, kas gribb fabeedro-tees un leegt, lai Gistreikeris un Prufschis ne atmett erzogu Wridriki un Slehswigu-Olsteini ne atdohd Dahneem atpaffak. Effoht norunnajufchi fargahnt un aif-stahweht erzoga Wridrika rektes, — ka tikkai bundes-tagam ta rekte fpreest par to, kurfch effoht Slehswigas-Olsteines ihstais mantineeks, un ka wehl wairak Wahzu faldatu effoht jafuhnta uf Olsteini; jo Prufschu faldati prett bundestaga wehleschannu eetaifijufchees 3 leelakäs weetas Olsteines semmē, fur tikkai Wahzu effekufiones faldateem un kumiffareem brihw stahweht un pawehleht. Dee gan fpreedufchi, bet ne tizzu, ka leelas leetas ar to panahks. Gistreikeris un Prufschis darra lä finnadami un gribbedami.

Slehswigä. Gistreikeri un Prufschu taggad glufchi nopohsta Dannewerka stipras weetas, lai Dahneem te nekahds pawehrumä wairs ne buhtu. Dahnun pawehlejufchi faween karra-fuggeem juhra un Wahzu ohstas panemt wiffus Wahzu andeles fuggus, fur til tahdu warr useet. Arri pawehlejufchi ar karra-fuggeem wiffas Wahzsemmes ohstas blokeereht, tas irr

larru-luggus list ohstu preefšhâ un jubrà, lai nekahdi fuggi ne warr ohstâ ne ee-eet nedj iseet ahrà. Wahzsemneeki atkal pawehlejuschî panemt wiffus Dahnu andeles fuggus, kas Wahzu ohstâs un Gistreikeris subta larru-fuggus, lai apparga Wahzu fuggus, kas pa jubru eet. Nedjî — tahdi irr larru angli. Undeli pohsta un tas wiffai pasaulci tuhda par leelu gruhtumu un fšahdi. Meers barro — nemeers pohsta!

Berline, 13. Webruari. Telegrawes sinna fakka: Uf Gulantes rassteem Gistreikeris un Pruhšis grihbocht fanahlt ar zitteem waldineeku weetneekem spreest par scho leetu ar Dahneem un pa tam pameeru derreht. Gribboht arri iseet no Dahnu rohbeschahm (Koldingâs). Wehl zitta telegrawes sinna to apstiprina un fakka: Gulante, Sprantschu un Kreewusemme grihbocht, lai fanahlt Bihne un Berlinê un lai tad arri tur atnahocht Wahzu walstu-beedribas weetneeks; bet pa tam effoht pameers jafaderr.

Amerikâ gan atkal kahwuschees masakâs kauschânâs, gan seemelneeki, gan wehrgu-walstu pulki winnejuſchi — arri seemelneeki wairs ne bombardeerejocht Karlstoni un aigahjuschi — tomehr nekahds labbums ar to wehl naw panahltis un Deewam shehl fšhis brahlu-farsch wehl pohsta fšhis baggatas walstis.

Mejikâ Sprantschi nu gan effoht wirsrohku dabbujuschî, jo presidenta Juareza spehls effoht gluschî beigts un winsch aibehdšis. Napoleons nu gaididams gaida, lai Gistreikeru keisera brahlis, erzerezogs Maksimilians, turpu no-eet un par Mejikâs keiseru paleet. Uf to wiffu jau fataija gattawu. Geshocht gan.

Bariſe. Spranzis ar Gulereri atkal fahloht draudšibu eetaiſht un nu Napoleons arri fahloht runnaht Dahneem par labbu; jo tam arri nebuht ne patihocht, ka Gistreikeri un Pruhſchi gahjuschi pahx Dahnu rohbeschahm. Ne warroht wehleht, ka Dahnu walstis tohp beigta jeb par dauds masa un nespehzigâ paliftu. —

Rihga. Augstais Kungs un Keisera Rihgas kirspehles teefas peefehdetajam Jahnim Daugulim dahwinajis par ustizzigu deenestu sudraba gohda ſihmi ar to wirerakſtu „par uszihhibu“ un nowehlejis to neffoht knohpju zaurumâ pee Stanislawabantes.

Rihga. Tai nakti no 7ta uf 8tu Janwari 8 laupitaji eelaususchees Skanstes (Dinamindes) kesterâ Stuhmannâ mahjâs un tahs ar warru islaupijuschî. 6 laupitaji eegohjuschi eefšhâ, 2 palikkuschî uf wakti. Saimes istabâ gullejis kalps, tas no dumpja atmohdees gan grihbepis pretti turretees, bet rasbaineeki scho un 2 meitas safeshjuschi. Ohtris kalps ar seewu un behrnu ismuzzis; seewa aiffkrehjuse pehz palihga. Laupitaji fšohlmeisterâ kambari arri fšohlmeisteru un

winna gaspaschu safeshja, teem atflehgâs atnehma un no kummodes panehma 200 rubulus fšaidrâ naudâ, Widsemmes fihlu gramatas (Pfandbriefe) par 3 tuhkt. 100 rubuteem un rentes ſihmes par 50 rubuteem. Panehmuschî arri selta labbatas pulkſteni un nafi. Rasbaineeki buhtu arri drehbes un zittas leetas panehmuschî, bet kad redseja, ka kalps ar seewu un behrnu bij pasudduschî, tad scheem palikka bail, ka naw zittu mahju kaudis palihgâ fahkti. Tadeht tee fšeidſahs prohjam. Patlabbau arri atflehja meſcha fargš ar peelahdetu plinti un ar abbeem fšohbreem fšahwa, bet neweenu ne trahpja, jo ſchee jau bij raggus eefehduschees un brauza prohjam. Zitti zilwekt, kas febbaku atnahza, dšinnahs blehſcheem pakkat lihds ſpittateem. Tur 7 islezza no raggum un par mahjahm isfšihda, bet Stais ar ſirgu par Daugawu tahlaku fšrehjis. Pakkat dšinneji bijuschî wehl labbi tahlu pakkatâ, tapehz naw warrejuschî fšaidri redseht, kurrâs mahjâs tee blehſchi flehpuschees. Teefa ſagleem pehdas dšenn un dšird, ka ſagtu pehdas fadſihtas un daschi blehſchi jau ſakerti.

Behterburgas gubernementi irr eetaiſjis Kreewu muifchneeks Kaſchkarows ſawâ muifšhâ fšohlu preefšh semneeku behrneem, tur teem wiſſwairak lauku-koſpſchânu grihb mahziht. Kungs apnehmees ar wiffu spehku par to gahdaht, ka mahzibas labbi uf preefſchu eetu.

Kurſemme. Iſgahjuscha gadda beigâs notikka Pappes zeemâ — paſchâ juhmallê — ugguns grehls. Pappeneekôs pee wiſſeem ſaimneekem un tâpat arri pee eebuhweeſcheem (juhmallas ſweijneekem) irr ſaldati eekohrteleti, lai apwaktetu juhmalli no Pappes lihds Polangai, ka ne cewetu Leiſchôs dumpineekem larruleetas. Weens no ſcheem ſaldateem pee eebuhweeſcha Ballina eekohrtelehts ne warreja nemas par nakti no blaktehm glahbtees. Saldats bij panehmis deggoſchu ſkallu un ar ſcho par ſchkirbahm blaktis dedſinajis. Mahjina bij pawezza un tadeht no ahra puſſes aukſtâ ſeemas laikâ ar ſalmeem apraunta, lai zil nezik wehju noturretu. Zaur kahdu ſchkirbu bij laikam ugguns iſſchahwusees ahra puſſe ſalmôs un drihs pee juinta tappuſe. Nammiſch no ahra puſſes dedſa weenâs uggunis, bet lautini no tam wehl neko ne ſinnaja un meerigi eefšhâ fehdeja. Kad leesmas no ahra puſſes par ſeenmalla ſchkirbahm iſtabâ ſchahwahs, tad tikkai ugguni eeraudſija. Zilwekt gan iſmukka, bet nammiſch ſadedſa ar wiffu mantu, kas tur bij eefšhâ.

Kurſemme. Irlawas Sihles Kalnindôs nodedſa beidſamâ wezza gadda deenâ ſaimneeka ſtalli un handineeka ſtalli un klehtis. No wiſſahm ehlahm tikkai weenu kummetu iſglahba. Wiſſa zitta

manta un wiffadi lohpi fadedsa. Ugguns no sirgu stalla zehlfuees. Nakti effoht kahds wihrs sirgu stalli bijis ar lukturi un to tur oismirsis. Warrubht ka no tam ugguns zehlfuees. Stalli itt kà jauni ustaititi no kofka aiseet ar ugguns leefmahm! Behdiga beidiama gadda deena un grubta Deewa peemelleichana. — Effat apdohmigi un atminnigi, kad nakti kur ar ugguni staiga, ka ne noteeck nelaine, kur dauds nelaines warr notift un newainigeem lihdi jazeesch. B—K—nn.

Kreewufemme. Kostromas gubernementi, Kologriwas aprinki, semmes-kohpschana ne isdohd tahdus angtus, ka wiffi warretu no teem pahritft; tadeht labba dalka wihrischku eet zittur, wiswairaf us leela-teem pilsateem un pelnabs gan schà, gan tà. Pa scho laiku paleek mahjas appalsch feewu usfraudschanas un kohpschanas. Ja aigahjis wihrs irr teefas lohzeckis, tad feewa winna weeta sehð pee teefas jeb pagasta draudis ispilda pagasta ammatu, ja wihrs irr pagasta ammatà. — *Washington* (Seemet-Amerikà) dauds feewischkas ispilda fikretehra un skrihwera ammatu; waldischanaï tas par labbu, jo feewischkas strahda par dauds masaku lohni nekà wihrischki.

J. R.

Stahfts is Pohlu dumpja.

Ka Pohli deefgan blehdigi un mas ustizzibas wehrti, to apleezinabs schis notiftums. No kahda baggata Pohlu lunga, kam leela muischka bija un pats tur arri dsihwoja, dohmaja ka winsch arri us dumpineeku pussi un dauds reis Pohlus peeturroht un ehdinoh, jebichu gan zittadi israhdiyahs kà waldischanaï ustizzigò. Kahdà deenà atnahza kahds Kreewu majors ar faweem saldateem us to pussi un ne tahlu no minnetas muischas iskafisija kahdu dumpineeku jahneeku pulku, kur warrubht 30 lihds 40 jahneeki bija, kas isklichinati us muischas pussi pasudda. Majoram taggad eefchahwahs sawada gudriba prahtà. Winna jahneekòs bija zitti saldati, kas kreetni mahzeja Pohlu wallodu; majors tohs iskassijis lihds ar weenu jaunu undropzeeri likka saldateem apgehrtrees Pohlu mundeerinà un undropzeerim par Pohlu wirèneeku, kas tohs zittus waddija. Schee nu, pawiffam 25 buhdami, aiesjahja auliski us to muischu, Tifko Pohlu feewischkas muischà sohbinu skannu dsirdeja, tad arri iskrehja abrà lubkotees, kas tur jahjoht, un Pohlus pamannijuschas preezigas isfauzahs: „To naeze! to naeze!“ (tas irr: tee muhjett). Seewischkas un arri tee lungi, kas istabà bija, stedsabs abrà un fanehma schohs weefus ittin mihti. Sirgi tappa eewesti stakòs un sullaini un fehischas stedsabs broklasti fataisibt. Taggad islibda wehl zitti apflehpti dumpineeki no fawas apflehptas

weetas un nosehdabs pee galda. Muhfu Pohli nemaf ne ehda un ne dsihra fazzidami, ka winneem ne gribbotees, bet effoht lohti bail no teem Kreeweem, kas no schejenes ne effoht tabfu. Kad pats lungs bij apfohlichees tohs labbi jo labbi apflehpt un wehl dauds zittas apflehptas leetas teem bija atklahjis, tad us weenreis Kreewi fahka pee paschas muischas puhst taures. Ak kà taggad wiffi satruhkahs, un kad lungs tohs gribeja apflehpt, tad undropzeeris usfauza: „Baleezeet wiffi, kur bijusch! ne eita neweens no istabas abrà! Lai dsihwo muhfu schchligs Keisers! Mehs effam ustizzami Kreewi un ne wis blehdigi Pohli.“ Winsch sohbeni no makstim iswiljis kummandeereja famus saldatus un schee darrija to paschu, — un ko dohmajeet — wiffi Pohli stahweja trihzedami kà behrsa lappas, kamehr majors atnahzis tohs likka fanemt. Paschu lungu ar naudas-strahpi apstrahpeja. J. R.

Par mahju pahrdohschann Widsemme.

II.

Septitã Awischu nummuri par mahju pahrdohschann stahstidams, schè atkal kahdas sinnas par Widsemmi pasneedsu, ko no Awischu lappinahn esnu salassijis. Bet mihti lassitaji lai mannim ne launosahs, ja schis sinnas par mahju pirkshannu buhtu dascham ihfas un pastruppas. Dauds skaidraki un gaischaki warretu paschi mahju pirzeji par scho leetu runnaht, bet Deewam schehl, tee naw nei puschu plehstu wahrdu no tam Awishes isteikuschu. Mahju pirkshana irr gan muhfu laikòs sohti wehrà leefama leeta. Teem ne wajjadsetu wis kluffu zeest, kas jau preeksch ilgakeem gaddem few mahjas par dsimtu nopirkuschu. Buhtu gan ko palassitees un arri ko mahzitees, ja tahds, kas preeksch 15 woi 20 gaddem mahjas pirzis, mums pastahstitu, zil leeli lauki toreis bijuschu un zil leeli taggad, zil labbibas toreis iskublis un zil taggad iskult, kahdas ehkas toreis bijuschas un kahdas taggad u. t. j. pr. Par tahdahm sinnahm mehs no wiffas firds pateiktum. Tahs buhtu schinnis laikòs lohti derrigas un pasklubbinatu arri Kursemneekus us mahju pirkshannu. Juhs, mihti Widsemneeki, kas juhs tai widdù dsihwojat, kur jau preeksch sennakeem gaddem mahjas piktas, es juhs lubgtin lubdsu, dohdeet muhfu Awischu lassitajeem tahdas sinnas, kà semneekem ar mahju pirkshannu weizees un kahda winneem taggad ta dsihwe.

Lihds Zurgu deenai (23. Aprilim) 1862trã gaddà bija muischneeku pagastòs par dsimtu pahrdohstas 667 mahjas. Par gadda laiku — tas irr no 23. Aprisa 1862 lihds 23. Aprilim 1863schã gaddà — 255 gruntmahjas nopirka par 382 tuhst. 500 rubuteem.

Zaur zaurim rehkinohht makfa weenas mahjas puf-ohtru tuhft. rubulus. Libds Jurgeem pehrnaja gadda bij 922 mahjas par dsimtu no muischneekem nopirkas. Schibs makfajoht 1 millj. 383 tuhft. rubl. Krohnis Widsemme pahrdewis 378 mahjas semneekem par dsimtu. Par dsimtu nopirkas buhtu 992 mahjas no muischneekem un 378 mahjas no Krohna; pawiffam fohpa 1 tuhft. 370 mahjas. Semmes wehrtiba naw katra laika tappuse weenadi aifmakfata. Gejahkumâ to lehtaki pirkufchi. 1834tâ gadda makfaja par dahlderu 40 rubulus, 1862trâ gadda jau 166³/₄ rubulus. Tas buhtu tschetri reis tif dauds nekâ preefch 30 gaddeem.

Ceksch 52 draudsehm (kirfpehleh) irr mahjas par dsimtu pahrdohthas, ceksch 53 draudsehm wehl naw. Wiswairak irr pahrdohthas schinnis draudsês; Ruhjenê weenas judmallas un 86 mahjas, 4 tuhft. 75 dahlderus wehrtiba un leelumâ, par 531 tuhft. 725 rubulekem; Smiltene 10 mahjas 211 dahld. leelas

par 59 tuhft. 47 rubl.; Kawelektê 2 judmallas un 49 mahjas, 1 tuhft. 105 dahld. leelas, par 128 tuhft. 245 rubl.; Rappinê 40 mahjas, 678 dahlderu leelas, par 67 tuhft. 614 rubl.; Ulfistê 114 mahjas, 2 tuhft. 636 dahld. leelas, par 304 tuhft. 367 rubl.; Tehrpates draudsê Kawastes muischâ 24 mahjas, 335 dahld. leelas, par 53 tuhft. 35 rubl.

Schê peeminnu, ka Widsemme un arri Iggaunu semmê mahju wehrtibu un lauku leelumu pehz dahlderem rehkina, kas mums Kursemneekem nemas naw pasihstams. Jo pee mums un tapat arri Wahzsemme, Belgia, Galantê un dauds zittâs semmês rehkina pehz puhraweetahm. Puhraweetu rehkinums irr dauds fkaidrafs par dahlderu rehkinumu.

Lai nu lassitaji dauds mas noprastu, zif leelas mahjas un par tahdu makfu tahs Widsemneeki par dsimtu pirkufchi, tad schê tahdas sinnas dohdu par daschahm mahjahm, kas preefch trim gaddeem pahrdohthas.

Mahju wahrds.	Zif pawiffam puhraweetu semmês	Zif puhraweetu ptawâs.	Rubulus fudr.				Zif fakra puhreweeta makfa.
			Zif mahjas pawiffam makfa.	Zif naudas tabde jab wahrede wejs walen.	Zif ritzejs ee mafajis.	Zif fakra puhreweeta makfa.	
1. Oppes muischâ,							
Oppefalna draudsê:							
1. Mellupp	81	20	1,535	500	1,035	19 ¹ / ₈	ar judmallahm.
2. Woffe	255	58	4,500	1,500	3,000	17 ¹ / ₃	
3. Augstfaln	150	22	2,000	600	1,400	13 ¹ / ₃	
4. Jaun Woffe	178	35	2,000	750	1,250	11 ¹ / ₄	
5. Jaun Lahze	128	26	1,500	600	900	11 ¹ / ₂	
6. Jafcha	251	53	5,900	1,200	4,700	23 ¹ / ₂	
7. Jaun Lauren	178	40	2,240	900	1,340	12 ¹ / ₂	
2. Bilskmuischâ,							
Smiltenes draudsê:							
1. Jaunell	168	62	4,866	2,800	2,066	20	iskull 232 puhrus rudsju. dabbu 54 puhraweetas muischas mescha. dabbu 22 puhraweetas muischas mescha. dabbu 14 puhraweetas muischas mescha. dabbu 14 puhraweetas muischas mescha. ar judmallahm.
2. Ohfchup	284	68	6,233	5,233	1,000	22	
3. Dreimann	121	36	3,326	2,800	526	29	
4. Lahzit	172	45	1,800	1,200	600	11	
5. Bander	140	34	2,100	1,100	1,000	17	
6. Wilzin	200	81	5,800	5,200	600	29	
7. Matteneek	230	87	7,200	5,000	2,200	32	
8. Bruttul	130	34	9,000	6,000	3,000	70	
9. Jaunsem	140	31	1,800	1,500	300	13	
3. Ahdammuischâ,							
Muffnes draudsê:							
1. Dumpe	Zif dahlderu. 20	Zif grafchu. 80	3,283	1,000	2,283	Zif dahlders makfa. 150	
2. Sewel	20	47	3,180	1,500	1,680	155	
3. Sewel	19	77	3,077	1,000	2,077	155	
4. Sewel	20	15	3,125	1,600	1,525	155	
5. Sewel	17	83	2,777	1,000	1,777	155	

Doppelmuischas fainneefi arri mescha gabbalus par dsimtu granti pee sawahm mahjahm nopirkuschi. Zif puhraweetu fatrs fainneefi pirzis, tas naw skaidri sinuams tadehl, ka meschs jau peestaitihts woi pee mescha woi pee gannikas semmes.

Bilskmuischas fungs bijis ar to meerá, kad pirzeji 15 procentus eemafajuschi, tas irr no ifkatra simta 15 rubulus. Tohs attikkuschohs 85 rubulus paleen mahju pirzejam kredita-lahde un pats pahrdewejs. Par 20 gaddcem parvads ja-attihdsina.

Schihš sinas par mihtu Widssemmi farakstidamš, esmu no wiffas firds preezajees, ka Widssemneefi schi laiká jau labbu zella gabbalu us preekschu tikkuschi un 1 tuhst. 370 mahjas par dsimtu nopirkuschi. Lai Deews winneem pee tam jo prohjam palihds un lai tas fungu fungs arri mums kurssemneekem nahf palihgá, ka arri mums dsimtu mahju pirkšana weizahs un labbi isdohdahs.

Rá deenwiddus Ameriká Tschiles pilfatá Santiagas basniza degguse.

Minnetá pilfatá, fur 85 tuhst. eedshwotaji, iszehlahs Stá Dezemberi 1863 wezzá Jesuitu basnizá „Kompania“ breefmigs ugguns-grehks, kas wiffu basnizu libds ar kahdeem 2 tuhst. zilwekem — wisswairak seewas, firmgalwus un behrnus — aprihja, kas to brihdi basnizá atraddahs. Kahds Wahzees, kas tahs breefmas pats ar sawahm azzim redsejs, stahsta tá:

Ugguns-grehks iszehlahs pulksten astonds waffará paschá laiká, kad wairak neká 2 tuhst. zilweki bija sapulzejuschees basnizá schi mehnescha beidsamohs jumprawas Marias fwehtlus swinnecht. Basniza bij ar pulkhem, papihrem un zittahm drihs deggoshahm leetahm skunstigi isgresnota un ar wairak neká 20 tuhst. gaseš lampinahm argaismota. Kahds basnizas sullainis, kas pehdigahs lampinas wehl aisdedsinaja, nahza pee kahdas skunstigi taifitas lampas, kas fá pufs mehnesš isfkattijahs un jumprawas Marias bildes preekschá karrajahs. To aisdedsinajoht winsch zeetaki usspeeda us lampas mallu, gase isstzejuse tuhda aisdedsahs un ugguns leefma kahdu pufs pehdu us augschu paschawusees altara dekkus aisdedsinaja, no kurrenes ugguns itt ahtri us wiffahm puffedm isplattijahs. Wiffas mallas fahla ihfá laiká degt tapehz, ka no altara zitta lampina pee zittas us wiffahm puffedm isplattijahs. Ne ilgi tad arri aisdedsahs basnizas junts. Basnizá nu bija leelu leela fajulshana, neganta brehkschana un fleegschana. Basnizas laudis speedahs us leelaku durwju puffi, kurras tiklai pa puffi bij atwehrtas.

Zitti nogihbuschi pakritta pee durwihm, zitti tappa zaur leelu speeschanohs argahsi un tahdá wihš wiffas durwis bija no apkrittuscheem zilwekem aishahstas. Brehkschana un blaushana bija tablu jo tablu esir-dama. Wiffas mallas degdamas arri drihs aisdedsinaja zilweku drehbes un nu bij wiffa basniza weenás leefmas. Wiffu to usfkattoht matti stahwu zehlahs. Gan publejahs daudš simts zilweku gribbedami tik weenu paschu nelaimigu isglabht, bet wifs publiash bija par wolti. Drihsak warreja teem tur gullojcheem kahdu lohzeeli noraut, bet wiffu wesselu zilweku jau nebuht ne warreja no tahs zilweku gubbas iraut. Pa tam starpam isdedsa basnizas junts un ar leelu trehšini fagabsahs. No deggoshcheem greestem krittá zitti dehti us zilwekem. Ak tawu breefmu! Ugguns plewinajahs eeksch seewischku kupleem matteem un schahwahs libds 4 ohlektes us augschu ne wis no deggoshas basnizas, bet no deggoshcheem zilwekem. Nelaimigee pehz palihga brehksdami yurrijajahs, raustija sawus deggoshus mattus, faplohšija sawus gihwus un tad pakrittuschi — pabeidsahs! Leelaka seewischku dalka, kurrak wairak fpehka ne bija pakustees, isfkattijahs papreekschaltas, tad bahlas un drihs pehz tam melnas fadeggushas. Taggad basnizá nahwe ar dschwibu neganti zihnijahs.

Kohkus, kas pee basnizas stahweja, israhwa ar wiffahm faknehm, jo gribbeja ar wianu sappahm un sarreem deggoshus zilwekus apsegt, bet ir tas neko daudš ne libdseja. Uzzumirkli tee fadedsa. Ugguns leefmas taggad schahwahs pa durwihm ahra un nu teem nabbadsineem, kas libds schim jebchu gan fapfeesti tomehr wehl pee dschwibas, arri bij janobeidsahs. Schinni pehdigá azzumirkli isdewahs kahdam semmkohpim wehl zittus no ugguns isglabht. Winsch strikka zilpu ais zilwekem aismettis durwis un ohtru gallu sawam firgam peesehjis israhwa zittus zilwekus no ugguns. Schis darbs wehl ohtru reis isdewahs, bet wairak arri ne; jo ugguns jau durwju stenderes bij aisgrahbuse un tahs leefmas, kas pa durwihm ahra schaudijahs, bija pa leelahm. Pulkstenu behdiga swannishana pasluddinaja daudš simtu zilweku nahwes stundinu. Ne bija nezil ilgs laiks, fur tee nelaimigee par pelnu tschuppu palikka. Dschu, kas papreekschu bija spirgts un jauks no isfkattas, taggad wairs ne warreja par zilweku sihmeht. Swehts baitu pilns kflussums apklahja taggad to weeku, fur libds 2 tuhst. zilweki nupat sawas dwehseles islaida un ta taifna fobga preekschá aishahja, kamehr meefas par pelneem pahrdwehrtahs jeb no muhra gabbaleem un balkem tappa fappaiditas. Pa starpahm wehl warreja kahdu eekunsteschanohs dsirdeht, laikam kahds tiklai taggad beidsamu dwašchas wilkschenu nobeidsa.

Bet kà gan taggad pa pilfatu iſſkattijahs? Tohs lihkus eeneſſa tuwakòs nammòs. Tſchetrapatemit pilni wahgi tappa uſ laſareti aiſweſti, zitti uſ polizeiju. Dauds zilweli ſtraidaja ſchurpu turpu pa eelahn, kaſ no uggunſ-grehka bij apgaiſmotas, ſawus mihlus paſudduſchus melledami. Al towahm breeſmahm un behdahm! Zits ſkrehja uſ polizeiju jeb laſareti uſ-melleht ſawu dehlu jeb meitu, zits ſawu brahli jeb mahſu, wehl zits ſawu tehwu jeb mahſi. No leelahm behdahm pahremts zits pakritta uſ eelas un palikka gukkoht.

Uſ eelahm zittu neſo ne redſeja, ka tiklai noraudajuſchòs, nobehdajuſchòs zilwekus eijoht. Wiſſas namma durwis bij aiſſlehgtas, kur eekſchà woi nu bij ittin klufſ kà iſmirris, jeb waimanaſchana un brehlſchana pehz mihleem ſadeggufcheem bij dſirdama. Sinuams, ka wiſſi no tahm breeſmahm ween runnaja. Stabſtija daſchadi. Zitti teiza, ka eſſoht daſchus zilwekus redſejuſchi ſwehtuku bildes glahbjoht un ne wiſ ſawus nelaimigòs tuwakus; bet dauds ſawus brahluſ un mahſas glahbdami paſchi nelaimigi tappuſchi, jeb ſawu dſihwibu ſaudejuſchi. Pehz apdſehſta uggunſ-grehka atradda tohs ſadeggufchòs pa 50, pa 100 un wairak weenà gubbà. Zittus nemaſ wairſ ne warreja paſiht; zitti, kaſ appakſchà gulleja, bija ittin weſſeli, tiklai noſlahpuſchi. Appakſch welwehm arri atradda ittin weſſelus zilwekus; daſchs firmgalwis bij uſ ſpeeki atſpeedeſ, zits behrnſ bija pee mahſes kruhts peeſpeedeſ un zits atkal bij ſawas ſanemtas rohkſas uſ debbeſim pazehliſ. Wairak lihkus atradda pee tahm leelalahm durwim.

Kur lihdi ſchim „Kompanias“ baſniza ſtahweja, tur dohma uſ preekſchdeenahm kohlu dahſu eetaiſiht. Taſ ſinnams lihku ſkattis, ko uſ reiſi weenà kappà paglabbaja, bija 1800. Uſ kappà kalnina buhſchoht prahwu peeminnaſ ſtabbu zelt. J. R.

* Dwihnu brahli.

Kahdam tehwan bij diwi dehli: Prizziſ un Kahrlis. Abbi dwihnòs dſimmuſchi bij uſ matta weenadi, tà ka pat winnu wezzaki tohs daudſreiſ ne warreja weenu no ohtra iſſchſirt. Schee weureiſ iſreiſoja un kahdà pilfata tee apnehmahs kahdu laizianu palikt. Tè mahjojoht teem bahſdas par pohſtu leelas iſauga. Tahs ſcheem jaunkungeem ihſti ne patikka un gribbeja tahs nodſiht. Tamdehl nu Prizziſ lohgà eefehdeſ gaidija, woi kahds balbeeris garram ne ees. Par laimi weens arr nahja. To wiſſch ſauza eekſchà, bet ſawam brahlim wiſſch likka ohtrà iſtabà ee-eet, dohmadams ſawadu ſtikki iſtaſiht. — Balbeeris eenahja, Prizziſ apſehdahs, un bahſda bij drihſ un labbi no-

dſihſta, un wiſſch ſalweti panehmis eegahja kambari, kur winna brahliſ bij, itt kà kad taſ gribbetu maſſu iſneſt. Pa tam balbeeris ſapakkaja ſawas leetas, un gahja Kahrlim — ko wiſſch par Prizziſ turreja — no kambara ahtrà nahloht pretti, to naudu ſanemt. Bet kà taſ nobihjahs, kad Kahrlis — winnam likkàhs Prizziſ — ar to paſchu bahſdu, ko jau patlabban bij nodſinnis, tam atkal preekſchà noſehdahs un ittin tai paſchà baſi praſſija, woi tad winnam ne warroht bahſdu nodſiht. — „Eſ juuſ jau bahſdu nodſinnu,“ atbildeja balbeeris. „Nu, nekàſ ne kaiſch, prohwejat wehl rohku,“ atteiza Kahrlis. Nobihjees un gandrihſ trihzedams eeſejeja balbeeris ittin to paſchu bahſdu, ko nupat bij nodſinnis, un nogreeſa to ittin laimigi, beſ ka wiſſch wiſpudadamam Kahrlim buhtu gihmi ſagreeſis. Balbeeris nu ahtri ſawas leetas ſakampa, dohmadams ka tam warribuht wiſſu deenu ta patte bahſda buhſ jadsenn, wiſſch ſchahwahs nohtigi ween pa durrim ahtrà ne puſſ graſſi maſſas ne gaididams. — Yer arr ihſti ſawads ſtikkiſ! —er—

- Stabſtini.

Bee kahda leelzeſſa, kur diwi krohgi pee zeſſa weens ohtram prettim ſtahw, weens no teem krohdſineeleem iſkahra tahpeli ar to wirſkraſtu: „Mihkaiſ weeſi! nahz muddigi eekſchà; tè irr labſ alluſ un brandwihns. Bet ja tewim naudas naw, tad eebranz ſchje prettim, tur irr diwi akkaſ ar labbu uhdeni.“

Kahdam pilſatneekam funſ paſudda. Wiſſch likka to eekſch Awieſchm ſluddinaht un fohlija labbu pateizi-baſ naudu, kaſ winnam to ſunni peeſkappeschoht. Turklaht arri bija teiktſ: To ſunni no tam warr paſiht, ka, ja paſaudahs, tad wiſſch ſawa lunga nammu wairſ ne warr atrakt. J.....i.

Wiſſjaunnakas ſinnas.

Slehwiga. Giſtreikeru un Pruhſchu kummiſſari, kaſ nu tur tik ilgi walদিhs, kamehr winnu karraspehks tur ſtahw, wiſſas Dahnu teeſas un waldischanas kungus nozehluſchi no ammata un eekluſchi Wahzeſchus un pawehlejuſchi wiſſas baſnizàs, ſfohlàs un teeſas ne Dahnu, bet Wahzu wallobà runnaht. Dahni Wahzu wallobu tur pawiffam bij aiſleeguſchi.

Frankfurtè Wahzu bundeſtagſ noſpreedis, ka Londoneſ protokollſ gan ne eſſoht nederrigſ, bet ka bundeſtagam peenahlahs ſpreekt, kurſch eſſoht ihſtaſ Slehwigaſ-Oſteines mantineekſ.

Londone. Giſtreikeris un Pruhſis eſſoht pee-nehmuſchi Galantes padohmu, lai walbineeku weotneeki

fanahit un spreesch par Slehwigu-Olsteini. Salka, ka Dahni scho padohmu ne peenamshoht, jo tee lihdi beidsamam pee farrri gribboht turretees.

Slehwiga. To jaunus mohdes apbrunnotu Dabnu fuggi, kas ar Bruhschu leeseem-gabbaleem kahwees pee Ekenwurdes, trahpijschi wairak nekä 100 leelu-gabbalu lohdes, bet ne spehjuschas wiinna stipras dselles feenas fashaut. Dahneem fashauti 1 wirsneekus un 3 saldats.

10tä Webruari Bruhschi un Eistreikeri ar leelu sal-

datu un leelu-gabbalu spehku puttana laitä gabjuschi us Dippelles skanstehm raudsicht, kahdas tahs weetas tur effoht. Dabbujuschi labbi iskautes ar Dahneem, tohs gan aisdinnuschis atpakkat skanstes, bet puttana deht ne warrejuschi schihs weetas apluhloht. Dahneem, kas stipri turrejuschees, effoht dauds noschauti; 2 wirsneekus un 253 saldatus fahkruschis. Pascheem irr fashauti 2 wirsneeki, 21 saldats un 6 saldatsi noschauti. Bruhschu printschis arri bijuschis ngguni.

S—j.

S l u d d i n a s c h a n a s.

Pee Slobkas peederriga Eappmescha muischele ar frohgu tohp no Zurgeem f. g. us renti dohta. Klobtakas sanna pee Slobkas muischas wadischanas warr dabbuht. 1

Zaur scho darru wisseem Kuisjennes frohdineekem un wisseem, kas ar schahdabnu leetabnu andelejabs, sijnanu, ka pee manim warr dabbuht: wissadas pehperskohku sortes, dselsten-bruhnas un daschadi israhobas, 1½ kap., 3 kap., 7½ kap., 15 kap. un 30 kap. (skaiti ipuschkotas) par gabbalu, — ka ir daschadas reekstu sortes, kouditera prezzes un baltu maiss. Kas par 1 rubuli baltasmaises jeb pehperskohku nemim, dabnu us pirnahs prezzes 15 kap. un us ohtras 20 kap. pelnas. 1

Bekkermeisters **G. Prah**, jaunakais, Zalgawä Leelajä eelä Nr. 19.

Tat 11tä Webruari f. g. walfarä, Zalgawä pilä-eelä, pee Pultröfa bohtes, Ohjolmuischas Blahka frohdineekam **Walteram** irr nosagts duklais sirgs, 10 gad-dus wezs, ar wissu eejuhgu, tä: kaltas raggus, fedulka un fahsch leels lohks. Sirgam us fruhim irr eekersts no wehselehm, appafschi wehdera irr eebersts no johstas, us preefsch-fahjas naggeem grubbutains. Kas flaidru sijnau dohd minnetam frohdineekam par to nosagtu sirgu, dabbohn 10 rubl. pateizibas naudas.

Nepezzeeta fainneeze jeb atraitne preefsch weenas majas wirtschaptes warr deenestu dabbuht un peerteilttes **Smeddenes muischä** appafschi Meschohtnes pee Baustas. 1

Gaike's muischä, pee Saldus, pahredohd **leschetus muhrneeku kalkus** 2 rubl. muzzä. 2

Zalgawä, Esera eelä, no tirgus par labbu rohku, 3schä ramnä no stubra, **Freinketa** nammä Nr. 6, es appafschrakhtits esmu eeritejis mafschim preefsch wadmalla welschanas, raufeschanas, pehrweschanas un preefschanas — un apsohtu labbi un tä peenablahs isstrahdabt. 2

Chr. Kalning.

Weena **nepezzeeta mohdere**, kaut arri atraitne, kas lohpu kohpschanas ammatu gruntigi saproht, warr us Zurgeem f. g. weetu ar labbu lohni Kreewusem me weena angsta seelkinga dabbuht. No Rihgas ar eisenbahni par 3 deenabnu warr nostreet im seelstungs to braufscham allidhsina. Mohderei arri puschlihs jafaproht Kreewu jeb Bahzu walloda. Klaktakas sanna dabbutamas Zalgawä, leelajä eelä, Wuischu nammä. 2

Wisseem darru sijnanu, ka es, pabeidstis sawu nammubuhweht, sawu **apteeki** Zalgawä us pastes un leelas eelä s stubri esmu pahzehlis, fur ee-eschana apteeki irr no seelas eelas. **G. Gle.** 2

Muhfu draugeem un andelmanneem meh's no jauna ufteizam muhsu pascha taistru **Koschenilla-salwi**, tä tä zittas pehrwes, prehti: Koschenilli, Indigu, Darwas pehrwi (Pechfarbe), salku, fillu, wioletu, rohju un wiffas zittas mahldera-pehrwes. 5

H. un W. Wetterich, Rihgä, blaktam Pehtera baimizai.

Rabbibas un prezzu tirgus Rihgä tai 8. Webruari un Leepajä tai 8. Webruari 1864 gaddä.

M a l f a j a p a r :	Rihgä.		Leepajä.		M a l f a j a p a r :	Rihgä.		Leepajä	
	R.	R.	R.	R.		R.	R.	R.	R.
½ Tschetw. (1 puhru) rudsu 150 lihdi	1	60	1	70	½ puddu (20 mahrz.) dselles . . .	1	—	1	10
½ " (1 ") fweeschu 250 —	2	75	2	70	½ " (20 ") tabata . . .	1	25	2	—
½ " (1 ") meeschu 130 —	1	40	1	50	½ " (20 ") fahschim appianu	—	—	2	—
½ " (1 ") ansu . 90 —	—	95	—	90	½ " (20 ") schab. zuhfu gaff.	—	—	2	40
½ " (1 ") sijnau . 90 —	2	15	2	—	½ " (20 ") frohna linnu	2	50	2	—
½ " (1 ") rupju rudsu mil.	1	50	1	70	½ " (20 ") bracka linnu	1	20	1	20
½ " (1 ") biddelet. 250 —	2	75	2	30	1 muzzu linnu fehku . . . 5 —	5	50	6	—
½ " (1 ") " fweeschu mil.	3	50	3	—	1 " fillu . . . 7¼ —	7	75	8	—
½ " (1 ") meeschu putrain.	2	—	2	70	10 puddu farlanas fahls . . .	6	—	7	—
10 puddu (1 birfawu) feena . 400 —	4	50	5	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	6	—	6	—
½ " (20 mahrz.) fweesta 390 —	4	—	4	70	10 " " smalkas " . . .	5	75	6	—